

ΠΕΜΠΤΗ
25 ΙΟΥΝΙΟΥ

ΚΥΚΛΟΣ: ΜΟΥΣΙΚΟ ΤΑΞΙΔΙ ΑΠΟ ΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ
ΩΣ ΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

στα 100 χρόνια

από τη γέννηση του

ΦΕΝΤΕΡΙΚΟ ΓΚΑΡΘΙΑ ΛΟΡΚΑ

Klaudia Delmer: mezzo-soprano

Βαγγέλης Φαμπας: κλασική κιθάρα

Αρης Τσακαλής: βιολοντσέλο

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

13 Λαϊκά Ισπανικά Τραγούδια Federico Garcia Lorca

Andaluza (Ισπανικός Χορός) Enrique Granados

5 τραγούδια σε στίχους F. G. Lorca Μίκη Θεοδωράκη
Μετάφραση: Οδυσσέας Ελύτης

Του πικραμένου
Ο Αντόνιο Τόρρες Χερέδια
Χαμός από αγάπη
Του ανέμου και της παινεμένης
Παντέρμη

Canciones Espanolas Manuel de Falla
El rano poruno, Nana, Cancion, Polo

3 τραγούδια σε στίχους F. G. Lorca Χρήστου Λεοντή
Ελεύθερη Μετάφραση: Λευτέρη Παπαδόπουλου

Αβάσταχτο να σ'αγαπώ
Άχ Έρωτα
Λούζεται η αγάπη μου

Ματωμένος Γάμος (μουσική από το θεατρικό έργο) Μάνου Χατζιδάκι
Μετάφραση: Νίκου Γκάτσου

Εισαγωγή - Τώρα νυφούλα μου χρυσή
Νανούρισμα
Γύρνα φτερωτή του μύλου
Κουβάρι-κουβαράκι
Ήταν καμάρι της αυγής - Επίλογος

Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα

(1898 - 1936)

Ισπανός ποιητής και δραματουργός με παγκόσμια φήμη και ακτινοβολία. Γεννήθηκε στο χωριό Φόντε Βακουέρος από πατέρα πλούσιο γαιοκτήμονα, το Φεντερίκο Γκαρθία Ροδρίγκουεθ και μητέρα τη δασκάλα Βιθέντα Λόρκα Ρομέρο, για να σχηματίσει αργότερα το επώνυμό του από τα δυο ονόματα των γονιών του. Μικρό παιδί περνούσε τα καλοκαίρια στη Χουέρτα, όπου σε μια εύφορη κοιλάδα είχε χτισθεί το αρχοντικό εξοχικό σπίτι των Ροδρίγκουεθ, σαν βίγλα που επιθεωρούσε τα πατρικά αγροκτήματα. Τα παιδικά του χρόνια ήταν άνετα, ξέγνοιαστα, χαϊδεμένα και τα πέρασε μεταξύ Γρανάδας και Χουέρτα ντε Σαν Βιθέντε. Στην έπαυλη, το δωμάτιο του Φεντερίκο ήταν στο επάνω πάτωμα και από το μπαλκόνι του όπου περνούσε ώρες ονειροπόλες παρατηρώντας, μπορούσε να βλέπει τους απέραντους αγρούς και στο βάθος τις χιονοσκεπαστες κορυφές της Σιέρρα Νεβάδα.

Από δω άρχισε να γνωρίζει και να ενσαρκώνεται την ισπανική γη που με μανία αγάπησε, κι εδώ είναι η πηγή η ανεξάντλητη του πνευματικοκαλλιτεχνικού θησαυρού του: μορφές ιστορικές, μορφές αποκλήρων και νομάδων, τοπία και εικόνες, ήθη, παραδόσεις, χρώματα, εφιαλτικές προλήψεις, δροσιά, χάρη, πάθος, δυναμισμός, χαρακτηριστικά του ισπανικού λαού, που άφθονα διοχέτευσε σ' όλο το έργο του, ένα έργο με αρχέγονη γεύση και ταυτόχρονα, υπερμοντέρνα εκφραστική μαγική λάμψη. Δέκα δώδεκα χρονών, αυτοσχεδίαζε στο πιάνο, τραγουδούσε λαϊκούς σκοπούς, που άρπαζε απ' τα χωριάτικα πανηγύρια, σχεδίαζε με εκπληκτική ευχέρεια, έγραφε στίχους στα τετράδιά του και έδειχνε για όλα μια πρόωρη και αγριωπή ανησυχία, που όμως απάλυνε ο γλυκός, παιδικός τρυφερός χαρακτήρας του, που τον έκανε ακόμα κι έφηβο ν' αποζητά τα χάδια της παραμάνας του Αγγελίνας. Μαθητής γυμνασίου είχε διασχίσει και γνωρίσει με περιηγήσεις δίψας ολόκληρη την Καστίλλια, και είχε ανακατωθεί με το ανθρώπινο στοιχείο των ταπεινών και ιδιαίτερα με τους τσιγγάνους, που η νομαδική ζωή τους τον μάγευε και τον έσπρωχνε αδιάκοπα προς την αναζήτηση νέων εντυπώσεων.

Πρώιμα ώριμος δημοσίευε τα πρώτα του ποιήματα "Εντυπώσεις και Τοπία" (1919) και το ίδιο έτος εγκαταστάθηκε στη Μαδρίτη για να σπουδάσει νομικά στο Πανεπιστήμιό της, αλλά πιο πολύ για να γνωρίσει λογοτεχνικούς και καλλιτεχνικούς κύκλους και να επιδοθεί ταυτόχρονα στην ποίηση, στη μουσική, στη ζωγραφική, για ν' αφοσιωθεί τελικά σχεδόν ολοκληρωτικά στο θέατρο. Το πρώτο θεατρικό έργο, στα 1920, δε σημείωσε επιτυχία ενώ, αντίθετα, η συλλογή "Βιβλίο Ποιημάτων" (1921) κρίθηκε ευμενέστατα. Το 1927 είχε γίνει δημοφιλής σε όλη την Ισπανία με τα "Τσιγγάνικα Τραγούδια", καθώς και με το πατριωτικό θεατρικό έργο του "Μαριάνα Πινέδα", μια πρωίδα των απελευθερωτικών αγώνων της Ισπανίας στο δέκατο ένατο αιώνα. Η φήμη του πέρασε εκπληκτικά γρήγορα τα σύνορα της πατρίδας του και της ηπείρου μας.

Στα 1930 κλήθηκε στις ΗΠΑ για μια σειρά διαλέξεων. Ύστερα από το ταξίδι αυτό έγραψε τη συλλογή "Ποιητής στη Νέα Υόρκη", όπου περιλαμβάνεται η γνωστή "Ωδή στον Γουόλτ Ουίτμαν" και που τυπώθηκε στο Μπουένος Άϊρες στα 1948, γιατί ο ποιητής, πρέπει να ειπωθεί, αν και τέρας δημιουργίας και γραφής, αδιαφορούσε για την έκδοση των γραπτών του.

Από το 1931, δεν τον απασχολούσε πια άλλο από το θέατρο. Η πρώτη, μετά την ενθρόνιση του Αλφόνσου (14 Απριλίου 1931) αστικοδημοκρατική ισπανική κυβέρνηση ανέθεσε στο Λόρκα τη διεύθυνση του πανεπιστημιακού θιάσου "Μπαρράκα", με τον οποίο γύρισε όλη την Ισπανία. Στη θέση αυτή ο Λόρκα έδειξε ικανότητες που θύμιζαν τον Σαίξπηρ. Έκανε ταυτόχρονα το σκηνοθέτη, τον ηθοποιό, το σκηνογράφο, το χορογράφο, το μουσικό στα έργα των κλασικών Λόπε ντε Βέγκα, Καλντερόν και Θερβάντες, που παρουσίαζε σε χωριά και πολίχνες. Ταυτόχρονα έγραφε, ακόμα και κατά την πορεία. Έτσι γράφτηκαν το έργο για κουκλοθέατρο "Η μικρή αγία τράπεζα του Δον Κριστομπάλ" που παρουσίασε σε τουρνέ, καθώς και τα ποιητικοθεατρικά "Η ωραία Μπαλωματού" (1930), "Ο έρωτας του Περιμπλίν και της Μπελίσας" (1931) και "Δόνια Ροζίτα η ανύπαντρη" (1935).

Τα έργα αυτά ανάδειξαν το Λόρκα σαν μια έντονα νέα ποιητική φυσιογνωμία του θεάτρου, μα ωστόσο με την καταπληκτική τριλογία του "Ματωμένος γάμος" (1930), "Γέρμα" (1934) και "Το σπίτι της Μπερνάρντα Άλμπα" (1936), επιβλήθηκε και διεθνώς σαν ένας μεγάλος δραματουργός που έκανε την ποίηση θέατρο. Τα έργα του άρχισαν να μεταφράζονται και να παίζονται στα θέατρα και των δύο ημισφαιρίων.

Στα 1934 επιχειρήσε ταξίδι στις ισπανόφωνες χώρες της Νότιας Αμερικής, όπου ήταν ιδιαίτερα αγαπητός και προετοιμαζόταν η παρουσίαση των έργων του από τα θέατρα μεγάλων πόλεων. Τον Αύγουστο του ίδιου έτους βρισκόταν στο Σαντιάγο της Χιλής, όταν πληροφορήθηκε το θάνατο του ταυρομάχου και αγαπημένου του φίλου, Ιγνάθιο Σάντσεθ Μεχίας. Η είδηση τον συγκλόνησε και τον έκανε να επισπεύσει την επιστροφή του στην Ισπανία, όπου στη Μαδρίτη, τον Σεπτέμβριο του 1934, έγραψε το περίφημο συνθετικό ποίημα "Θρήνος για τον ταυρομάχο Ιγνάθιο Σάντσεθ Μεχίας", που μεταφράστηκε αθρόα και είναι παγκόσμια γνωστό. Μετά τον τραγικό θάνατό του η ακτινοβολία του έγινε εκτυφλωτική, τα έργα του εκδόθηκαν στο Μεξικό και στην Αργεντινή, ανακηρύχθηκαν σαν αριστουργήματα του αιώνα μας κι ένας θρύλος ύψωσε τον Λόρκα στις σφαίρες σχεδόν του υπερπραγματικού. Ένα πλήθος φιλόλογοι, ποιητές, βιογράφοι, ισπανιστές, στην Ευρώπη και στην Αμερική, άρχισαν ν' ασχολούνται με τη ζωή και το θάνατο του ποιητή, ο οποίος είναι ακόμα σκεπασμένος με μια σωρεία από αμφιβολίες και ερωτηματικά αναπάντητα. Αλήθεια, γιατί τον σκότωσαν τον ποιητή μέσα στη λαίλαπα του εμφυλίου πολέμου που κατασπάραζε την αγαπημένη του Ισπανία.

Ο ίδιος είχε πει σε μια συνέντευξη: "Είμαι ολοκληρωτικά Ισπανός".

K L A U D I A D E L M E R

Η Klaudia Delmer γεννήθηκε στη Βαρσοβία το 1970 και μεγάλωσε στην Πολωνία και την Ισπανία. Στη Μαδρίτη ξεκίνησε φωνητική με τον Rodolfo de Salinas Wagner (1996-1998). Το 1988 πήρε υποτροφία από το Mannes College of Music, στη Νέα Υόρκη. Έλαβε το δίπλωμα Β. Μ. το 1994 με τον Peter Elkus. Με τη Mannes Camerata συμμετείχε σε μπαρόκ όπερες: "Paride ed Elena"- Gluck και "Dafne"- Marco da Gagliano, λειτουργίες και μαδριγάλια των Monteverdi και G. de Machaut. Συμμετέχει στο Master Class του Κώστα Πασχάλη.

Βραβεύτηκε στους διεθνείς διαγωνισμούς Koussevitsky, Alice Tully Hall, Lincoln Center το 1992, και Rosa Ponselle, Avery Fisher Hall, Lincoln Center, NYC, το 1994.

Έλαβε μέρος σαν σολίστ στις "La Petite Messe Solennelle" του Rossini. Με την Καθεδρική χορωδία της Στουτγάρδης στη Στουτγάρδη και Βενετία, "La cambiale del matrimonio" του Rossini, "Suor Angelica" του Puccini και "Il campanello di Notte" του Donizetti, στην Ιταλία, "Four Saints in three acts" του Virgil Thomson στη Νέα Υόρκη.

Στην Ελλάδα συνέπραξε με την Όπερα Δωματίου Αθηνών, την Ένωση Ελλήνων Μουσουργών και την Ορχήστρα Σύγχρονης Μουσικής της ΕΡΤ. Έδωσε συναυλίες στην Ισπανία (Circulo de Bellas Artes), ΗΠΑ (Staller Hall), Πολωνία (Royal Theater) στο Φεστιβάλ Πεντέλης, το Διεθνές Φεστιβάλ κιθάρας της Κέρκυρας, τις συναυλίες του Γ΄ Ραδιοφωνικού Προγράμματος και τον κύκλο σύγχρονης μουσικής του Ινστιτούτου Goethe. Εμφανίζεται συχνά με τρίο μουσικής δωματίου (φωνή, κλασική κιθάρα και βιολοντσέλο).

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΦΑΜΠΑΣ

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Από τον πατέρα του, τον Δημήτρη Φάμπα, πήρε τα ερεθίσματα ν' ασχοληθεί με τη μουσική κι από το 1968 εμφανίζεται σαν κιθαριστής σε συναυλίες και τηλεόραση. Σπούδασε κιθάρα, ανώτερα θεωρητικά, ενορχήστρωση και διεύθυνση ορχήστρας στο Εθνικό Ωδείο. Από το 1980 έζησε στη Νέα Υόρκη και εργάστηκε σαν θεατρικός κινηματογραφικός και τηλεοπτικός συνθέτης και κιθαριστής. Τέλειωσε ταυτόχρονα μεταπτυχιακές σπουδές σύνθεσης, ενορχήστρωσης και ερμηνείας στο CUNY (MA) ΚΑΙ SUNY (DMA) με τους George Perle, Henry Weinberg, Thea Musgrave και Robert Starer. Δημιούργησε επίσης τους μουσικούς πολυχώρους Μικρόκοσμο, Ακρόαμα και Θίασο.

Διατέλεσε μόνιμος συνθέτης του Ελληνικού Θεάτρου Νέας Υόρκης ('Ορνιθες, Αγαμέμνων, Αλεξανδριάδα, Ο Μανιάτης, κ.α.) και συνεργάτης των δικτύων CBS (Religion today, σήμα εκπομπής και "As the World Turns", σειρά) PBS (Αφιέρωμα στην 4η Ιουλίου 1987).

Συνεργάστηκε ακόμη με τους Ed Mustro ("The Genevieve Duvall Affair") και Paul Mazurski (Tempest) και κέρδισε 2 φορές το MEET THE COMPOSER GRANT.

Έχει πραγματοποιήσει πλέον των 100 εμφανίσεων σαν κλασικός κιθαριστής στις ΗΠΑ, Νότιο Αμερική και Ευρώπη και σε αίθουσες όπως St. John The Divine, Alice Tully Hall του Lincoln Center, Smithsonian Institute, Modern Art Museum, Carnegie Hall του Pittsburgh, Symphony Space, κ. α. Έγραψε πρόσφατα μουσική για πολλές παραστάσεις, όπως η "La poppa" που παίζεται στο Θέατρο Πολύτεχνο (Σκηνοθεσία: Βασ. Νικολαΐδη), Ο Αχελώος, ο Ηρακλής και η γιαγιά μου, ντοκουμαντέρ (Σκηνοθεσία: Δημ. Κουτσιαμπασάκου, Κρατικό Βραβείο, Δράμας, Ολυμπίας, κ. α.) Broadway & Cinema στο MMA, κ. α.

ΑΡΗΣ ΤΣΑΚΑΛΗΣ

Γεννήθηκε στον Πειραιά. Ξεκίνησε τις σπουδές του στο τσέλο δίπλα στους Χρήστο Σφέτσα και Βύρωνα Φιδειζή. Κατόπιν, ολοκλήρωσε τις σπουδές του στη Γαλλία, όπου συνέχισε τις σπουδές στο τσέλο με τους Reine Flachot και Alain Fleau, στην Ecole Normale de Musique. Από εκεί αποφοίτησε με δίπλωμα βιολοντσέλου και μουσικής δωματίου. Είναι μέλος της Εθνικής Συμφωνικής Ορχήστρας της ΕΡΤ, καθώς και της Ορχήστρας των Χρωμάτων. Έχει συνεργαστεί με όλους τους μεγάλους Έλληνες συνθέτες. Έχει εμφανιστεί ως σολίστ σε συναυλίες στην Ελλάδα, Γαλλία, Ισπανία.

